

Rocznik Sławistyczny, t. LXIII, 2014
ISSN 0080-3588

Wacław Fedorowicz
(1928–2014)

2 kwietnia 2014 roku zmarł w Warszawie Wacław Fedorowicz, bardzo zasłużony dla „Rocznika Sławistycznego” i dla językoznawczej sławistyki. Urodzony 28 maja 1928 roku w Krakowie, po maturze w latach 1947–1949 studiował sławistykę na Uniwersytecie Jagiellońskim. Po przerwaniu tych studiów wstąpił do nowicjatu oo. Dominikanów, a następnie do roku 1953 studiował filozofię chrześcijańską w Studium Generalnym oo. Dominikanów w Krakowie. W roku

1954 powrócił na studia slawistyczne na UJ, w roku 1958 ukończył bohemistykę. Na wybór kierunku studiów slawistycznych wpłynęła zapewne pamięć o dziadku Romanie Zawilińskim (1855–1932), znanym językoznawcy i etnografie, autorze wielu prac z tych dziedzin, założycielu w 1901 roku krakowskiego czasopisma popularnonaukowego „Poradnik Językowy” i wieloletnim jego redaktorem (do 1931 roku; w 1932 roku za zgodą Zawilińskiego redakcję przeniesiono do Warszawy). Również żywe zainteresowanie Wacława Fedorowicza Słowacją, kulturą słowacką i językiem słowackim niewątpliwie nawiązywały do książki R. Zawilińskiego *Słowacy, ich życie i literatura* (Warszawa 1899), bodaj pierwszej polskiej pracy slawistycznej.

W czasie studiów i po ich zakończeniu W. Fedorowicz kilka lat pracował jako bibliotekarz w krakowskiej Miejskiej Bibliotece Publicznej i Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej, a następnie jako księgarz, zastępca kierownika dużej księgarni na placu Centralnym w Nowej Hucie. W 1963 roku został zatrudniony w krakowskiej pracowni ówczesnego Zakładu Słowianoznawstwa PAN (obecnie Instytut Slawistyki PAN). Trafił do nielicznego grona młodych wtedy slawistów (z czasem znakomitych uczonych), opracowujących pod kierunkiem prof. Franciszka Sławskiego materiały do przyszłego *Słownika prasłowiańskiego*. Wiele się wtedy nauczył, opanował także metody badań leksykalnych i rekonstrukcji prasłowiańskiej warstwy leksyki na tyle, że po jakimś czasie w wolnych chwilach zaczął tworzyć artykuły słownikowe do dalszych tomów wspomnianego słownika. W wolnych chwilach, bowiem głównym celem jego zatrudnienia było powierzenie mu obowiązków sekretarza redakcji „Rocznika Slawistycznego”, które pełnił od tomu 26. do tomu 49. Do tej funkcji był niezłe przygotowany, także przez dobrą znajomość kilku języków słowiańskich i języków obcych. Bardzo starannie przygotowywał do druku różnojęzyczne teksty i robił uciążliwe wówczas korekty. Do dziś pamiętam, jak był dociekliwy przy lekturze moich debiutanckich tekstów przeznaczonych do „Rocznika Slawistycznego”. Wiele się od niego wtedy nauczyłem.

Głównym zadaniem W. Fedorowicza jako sekretarza redakcji było opracowanie światowej bibliografii językoznawstwa slawistycznego, którą zamieszczał ówczesny „Rocznik Slawistyczny”, zgodnie z zamysłem jego założycieli i pierwszych redaktorów (J. Łoś, L. Mańkowski, K. Nitsch, J. Rozwadowski). W. Fedorowicz opracowywał krytyczną bibliografię rozumowaną językoznawstwa słowiańskiego, z krótkimi lub dłuższymi omówieniami poszczególnych pozycji, przez przeszło 20 lat, od tomu 26. do tomu 46. (z bibliografią za rok 1981), przy czym od tomu 42 (za rok 1977) stał się jej redaktorem¹. Zgromadzenie materiałów

¹ Od tomu 47. „Rocznik Slawistyczny” ukazuje się już bez przeglądu bibliograficznego, o czym zdecydowały władze wyższe.

bibliograficznych ze wszystkich państw, gdzie uprawiana jest slawistyka, wymagało wiele trudu i różnych zabiegów. Redakcja otrzymywała opisy bibliograficzne na fiskach od kilkudziesięciu (z trudem pozyskiwanych i licho wynagradzanych) współpracowników krajowych i zagranicznych, często znanych uczonych. Fiszki te trzeba było sprawdzić, ujednoczyć zapisy bibliograficzne, nierzadko korygować, uzupełnić lub dodać opisy i odpowiednio posegregować, sklasyfikować. Nieraz trzeba było samodzielnie poszukiwać pozycji bibliograficznych z któregoś kraju, gdy jakiś współpracownik zawiódł. W. Fedorowicz pracował nad bibliografią z wielkim oddaniem i czuwał z poświęceniem nad jej ostatecznym kształtem, dokonywał żmudnych korekt. Jego zasługą było też wprowadzenie bardziej szczegółowego, a tym samym bardziej przydatnego podziału klasyfikacyjnego materiału, bowiem ilość slawistycznych pozycji bibliograficznych narastała lawinowo. W pierwszym tomie „Rocznika Slawistycznego” odnotowano 330 pozycji, natomiast w ostatnich tomach czasopisma zawierających bibliografię było tych pozycji ponad 5500. I to po selekcji, usunięciu pozycji mniej ważnych czy mało wartościowych. Za sumienną pracę i stałe doskonalenie przeglądu bibliograficznego należy się W. Fedorowiczowi wdzięczność wszystkich badaczy, którym opracowana przezeń bibliografia służy i będzie służyć jako niezastąpione źródło informacji.

Poza przeglądem bibliograficznym drukowanym w „Roczniku Slawistycznym” W. Fedorowicz ma też inne publikacje z tego zakresu. Stale rosnąca wielość slawistycznych pozycji bibliograficznych spowodowała, że od tomu 37. redakcja była zmuszona do rezygnacji z publikacji działu *Historia slawistyki. Bibliografia*. Materiały nadesłane do „Rocznika Slawistycznego” nie zostały jednak zmarnowane, ale zostały wykorzystane i udostępnione nauce i badaczom. Opracował je i wydał W. Fedorowicz w dwóch odrębnych publikacjach: *Bibliografia historii i bibliografii slawistyki językoznawczej 1972–1975. Z materiałów nadesłanych do „Rocznika slawistycznego”* (Wrocław 1981) i *Bibliografia historii i bibliografii slawistyki językoznawczej 1976–1980. Z materiałów nadesłanych do „Rocznika slawistycznego”* (Wrocław 1989). Był również współautorem innej jeszcze bibliografii: *Język Polski. Zeszyt jubileuszowy. Bibliografia zawartości roczników 1–50*, zestawiona przez W. Fedorowicza i W. Twardzika przy współpracy i pod kierunkiem J. Reczka (Kraków 1971).

Kilka lat przed przejściem na emeryturę (w 1993 roku) W. Fedorowicz przeprowadził się do Warszawy, gdzie mieszkała jego rodzina. Pracował nadal w Instytucie Slawistyki PAN, współpracując z Centrum Slawistycznej Informacji Naukowej przy Instytucie Slawistyki PAN i Towarzystwem Naukowym Warszawskim, które przejęły prace nad kontynuacją bibliografii „Rocznika Slawistycznego”, przekształcając tradycyjne jej formy w nowoczesny system informacyjno-wyszukiwawczy. Wiadomo mi, że W. Fedorowicz walnie się przyczynił do tego unowo-

cześnienia bibliografii slawistycznej, proponując Centrum różne swoje przemyślenia i pomysły na udoskonalenie udostępniania materiałów bibliograficznych.

Wacław Fedorowicz jest również autorem oryginalnych prac naukowych, z których najlepiej bodaj znany i najczęściej cytowany jest artykuł *Polskie Boże Narodzenie i jego synonimy w językach słowiańskich* („Język Polski”, rocz. 46 (1966), zes. 5, s. 356–362). Z czasem zainteresował się językami łużyckimi, zwłaszcza językiem dolnołużyckim, z tego zakresu opublikował m.in. artykuł w „Slavii Occidentalis” (t. 34, 1977) o dolnołużyckich przymiotnikach oznaczających barwy. Zamierzonej rozprawy doktorskiej o strukturze dolnołużyckich przymiotników nie udało mu się jednak ukończyć.

Ulubionym zajęciem Wacka była turystyka, piesze wędrówki zwłaszcza po górach. Poświęcał temu każdą wolną chwilę, przewędrował chyba wszystkie góry w Polsce, na Słowacji, wędrował także, jeśli mnie pamięć nie myli, po górach węgierskich, rumuńskich, chorwackich. Już mieszkając w Warszawie, często jeździł do krewnych w Bielsku-Białej, by pochodzić po okolicznych górach. Wędrował również po podwarszawskich okolicach, pamiętam, jak z humorem opowiadał o „zdobyciu najwyższego wzniesienia na Mazowszu”, jakiegoś pagórka w Puszczy Kampinoskiej. Również jego pasja turystyczna owocowała pracami naukowymi, interesował się bowiem karpacką oronimią. Zamieścił w czasopiśmie „Karpaty” kilka przystępnie napisanych rozprawek, na przykład o nazwach *Prehyba, Przegibek, Morskie Oko*.

Wacek był bardzo sympatycznym człowiekiem, serdecznym kolegą, utrzymującym przyjacielskie stosunki z nami, którzy z Nim przepracowali wiele lat, aż do ciężkiej choroby, która Go zabrała. Spoczął w grobowcu rodzinnym na krakowskim Cmentarzu Rakowickim, obok swego dziadka, rodziców, brata.

Spoczywaj w pokoju, drogi Wacku.

Wiesław Boryś